

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.ਜੇ.

ਓਸਵਾਲ ਬੁਣਾਈ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ,- ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1962 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1678.

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (1947 ਦਾ X IV)- ਐੱਸ. 10(1) ਅਤੇ 12(5)- ਅਧੀਨ ਚੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ- ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ- ਕਦੋਂ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950) ਆਰਟੀਕਲ 226—ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ — ਜਦੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦਿੱਤਾ—ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼—ਵਾਲੀਅਮ V—ਚੈਪਟਰ 4-F(b)-ਨਿਯਮ 6—ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ—ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ - ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾ ਫਾਰਮ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੋਲਡ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਅਤੇ 12(5), ਉਚਿਤ- ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹਨ।

1) ਇਹ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 10(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ; .

(2) ਇਹ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਭਾਵ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ , ਜਿਵੇਂ-

(i) ਕਿ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਕਿ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(3) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇਗਾ।

(4) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ;

(5) ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(6) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

(1) ਜੇ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੈ-

(i) ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ; ਜਾਂ

(ii) ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ; ਜਾਂ

(iii) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਾਂ

(iv) ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ, ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੱਧ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਪਦਾਰਥਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ , ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ

2) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਯੋਧਾਯਤੀ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(3) ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ;

(4) ਜਦੋਂ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਗਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(5) ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਹੋਲਡ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ-ਆਰਡਰਾਂ ਦੇ ਭਾਗ 5 ਦੇ ਚੈਪਟਰ 4-ਐਫ(ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। . ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ, ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 3(1) ਜਾਂ ਆਰਡਰ 19 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਅੰਤ 20 ਮਈ, 1965 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਆਰ ਐਸ ਮਿੱਤਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਐਮ ਆਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.—14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਨੂੰ, ਓਸਵਾਲ ਬੁਣਾਈ ਫੈਕਟਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ (ਇੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਯੂਨੀਅਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ “ਯੂਨੀਅਨ” ਕਹਾਂਗਾ) ਨੇ 5 ਮਈ, 1962 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਆਫ਼ ਡਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਦੀ ਕਾਪੀ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੰਗਾਂ ਹਨ। ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੰਗ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.- 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਨੂੰ, ਭੋਲਾ ਨਾਥ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਓਸਵਾਲ ਬੁਣਾਈ ਫੈਕਟਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਕਿਹਾ ਗਿਆ) ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਯੂਨੀਅਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ “ਯੂਨੀਅਨ” ਕਹਾਂਗਾ) ਨੇ 5 ਮਈ, 1962 ਨੂੰ

ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਆਫ ਡਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਦੀ ਕਾਪੀ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੰਗਾਂ ਹਨ। ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੰਗ ਨੰਬਰ 2 ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

"ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਦਵਾਰਕਾ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 1962 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੱਕ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਡਿਮਾਂਡ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਅਫਸਰ, ਸਰਕਲ 1, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (1947 ਦਾ 14) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫ਼ਾਈ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਇੱਥੇ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(4) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੰਗ ਨੰ. 1, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੰਗ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਛੋਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਗ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੰਗ ਨੰਬਰ 2 (ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਡਿਮਾਂਡ, ਨੰਬਰ 21—ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦਵਾਰਕਾ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1962 ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਿੱਲ ਦੇ ਕਲਰਕ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨੌਥੀ ਡਰਾਫਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ।

“ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਡਰਾਫਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: - “ਕੀ ਦਵਾਰਕਾ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸ ਰਾਹਤ/ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?” 11 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ, ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਨਸਿਲੀਏਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਇਸ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਗ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਨਕਲ, ਅਨੁਬੰਧ 'ਬੀ') ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

“ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ‘ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਰਕਰ ਦਾ ਕੇਸ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਨੂੰ, ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਿਖਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਸੀ' ਦੀ ਨਕਲ ਕਰੋ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਮੰਗ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕਲਰਕ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਕੇਸ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਰਕਰ ਦਾ ਕੇਸ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੰਨਾ 199 'ਤੇ ਖੰਡ XXII ਭਾਗ V ਅਤੇ VI ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 20 ਸਤੰਬਰ, 1962 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ

ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਡੀ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"ਸ੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਭਵ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ, ਓਸਵਾਲ ਵੇਵਿੰਗ ਫੈਕਟਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, 7 ਦਸੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ 7 ਦਸੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਵਾਲੀਅਮ V ਦੇ ਚੈਪਟਰ 4-F(b) ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਓਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੁਣਾਈ ਫੈਕਟਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਿੱਚੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 19 ਦੇ ਨਿਯਮ 3(1) ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 6, ਨਿਯਮ 15 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਓ। ਪਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰੇ 3 ਅਤੇ 8 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪੈਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

'ਪੈਰਾ 3.....ਇੰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਕ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਮ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਫਸਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਵਾਰਕਾ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਭੋਲਾ ਨਾਥ, ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ

ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੈਰਾ 8. “..... ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ” -

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਨੂੰ ਦੁਆ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲੀਡਰ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਉੱਠਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਬਾਹਰੀ ਆਧਾਰ. ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ (ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ, ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਜੇ ਵੀ ਉੱਚ, ਜੇ ਕਿ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

(1) ਜੇ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੈ-

(i) ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ; ਜਾਂ

(ii) ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ; ਜਾਂ

(iii) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਾਂ

(iv) ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਭੌਤਿਕ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ, ਇਨਕਾਰ, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ;

(2) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਦਾਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(3) ਜਦੋਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;

(4) ਜਦੋਂ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਲਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸੀ ਉਪਾਅ;

(5) ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ

ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, -

(1) ਇਕਾਂਤ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(2) ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਣਹੋਂਦ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(k) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ; .

(3) ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਕਿ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹਨ ਪਰ ਲਗਭਗ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(k) ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: -

"(k) 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜੇ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਾਂ ਕਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਜਾਂ ਅੰਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ;"

ਸੈਕਸ਼ਨ 10(1) ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

"10. (1) ਜਿੱਥੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

(a) ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਭੇਜੇ; ਜਾਂ.....

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਇਸ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

(1) '12. (1) ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ।

(2) * * * * *

(3) * * * * *

(4) * * * * *

(5) * * * * *

(6) * * * * *

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਪੜਾਅ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਕੇ. ਪੀ.) ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ

ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 12(5) ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 12(5) ਅਧੀਨ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। 4). ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:-

“ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਰ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12(5)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਹਨ ਜੋ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਫ਼ਾਕਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਇਸਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12(5) ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: - "ਇਸ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 10(1)(a) ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਏਗੀ। (d) ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ; ਇਹ ਵੀ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਝੂਠ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਇਹ ਦਿਖਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਝੂਠ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 12(5) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ

ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੁਕਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ; ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਬਾਹਰਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। "

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਆਧਾਰਿਤ ਅਗਲਾ ਕੇਸ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਈਵਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵਰਕਸ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ (2) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (1) (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਬਾਂਬੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਪੀ. ਸਾਰਥੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਸੰਕੇਤ ਕਰੇ। ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਐਕਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਸਲ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਦਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਨਹੀਂ

ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਣਾ ਸੀ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜਾਂ ਬਦਨਾਮੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (4) ਐਕਟ ਦੇ. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੁਕਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਫਿਰ ਬਾਗਰਾਮ ਤੁਲੂਲੇ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (5) ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਪ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ (1) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫਰਜ਼ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਅਯੋਗ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ "ਸ਼ੱਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਅਥਾਰਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟਨਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਸ਼ੈਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਸੀ। ਪਰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ

10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਕੇ. ਪੀ.) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਰ ਮਦਰਾਸ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਸਵਦੇਸਮਿਤਰਨ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਲੇਬਰ ਯੂਨੀਅਨ (6) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਾਇਲ ਕਲਕੱਤਾ ਗੋਲਫ ਕਲੱਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਇਹ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਲੌਤੀ ਸਾਲਸ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਝਗੜਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਹਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫਾਇਰਸਟੇਨ ਟਾਇਰ ਐਂਡ ਰਬੜ ਕੰਪਨੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇਪੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (8) ਵਿੱਚ ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਦੇਸਾਈ, ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: - "ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੇ ਕੇਸ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਬੇਤੁਕਾ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਯੋਗ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ, ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, 'ਅਸੀਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। . ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12(5) ਅਧੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਵਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਹੈ।

ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਪੀ.ਬੀ. ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ., ਮਦਨ ਗੁਰੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (9), ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ

ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:-

(1) ਇਹ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 10(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ;

(2) ਇਹ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ,

(i) ਕਿ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਕਿ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(3) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇਗੀ।

(4) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ;

(5) ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਅਤੇ

(6) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਗਟੇਡ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਕਲ 'ਬੀ' ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ) ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਬੰਧ 'ਬੀ' ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਹੈ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ 11 ਜੁਲਾਈ 1962 ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਯਕੀਨਨ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੇ ਵੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕਨਸਿਲੀਏਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਨਕਲ 'ਬੀ')। ਹੋਰ ਦੇ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(5) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮਝੌਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ (ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੰਗ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਓਸਵਾਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ

ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਫਿਰ ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੇਰਸ ਅਸੀਂ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਲਾਹ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(4) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਿਤੀ 11 ਜੁਲਾਈ, 1962। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਲਝਾਉਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨਿਸਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਧਿਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 11 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਦੇ ਹੁਕਮ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਕਲ 'ਬੀ' ਦੀ ਨਕਲ) ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਕਿ 20 ਸਤੰਬਰ 1962 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਡੀ' ਦੀ ਨਕਲ) ਨੂੰ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 12(ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਲਾਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਦਿ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਵੇ। ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ-ਗਰੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਹਿਜ਼ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐੱਸ.ਕੇ.

- (1) 1960 (II) L.L.J. 592
- (2) 1962 (II) L.L.J. 120.
- (3) 1964 (I) L.L.J. 351
- (4) A.I.R. 1953 S.C. 53.
- (5) A.I.R. 1958 Pat. 387.
- (6) A.I.R. 1952 Mad. 297.
- (7) A.I.R. 1956 Cal. 558.
- (8) A.I.R. 1956 Bom. 273.
- (9) A.I.R. 1958 Cal. 271.

Mandeep Kaur
(Translator)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।